

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

A1. Δίνεται ενδεικτική προεργασία πύκνωσης του κειμένου

Θεματικό κέντρο: Οι αξίες που προσδιορίζουν τη Δημοκρατία

Παράγραφος 1: Δίνεται ως αφορμή ερώτημα των νέων σχετικά με την ύπαρξη του δημοκρατικού πολίτη που εμφορείται από ιδανικά.

Παράγραφος 2: Αρετή της ανοχής

Παράγραφος 3: Αρετή της μη χρήσης βίας

Παράγραφος 4: Το ιδεώδες της εξέλιξης της κοινωνίας

Παράγραφος 5 : Το ιδανικό της αδελφότητας

Παράγραφος 6 : Απαραίτητη σήμερα η διαρκής και συνεπής υπεράσπιση του ιδανικού της αδελφότητας

B1.

α. Σ

β. Λ

γ. Σ

δ. Σ

ε. Λ

B2. Ο συγγραφέας επικαλείται την αυθεντία (δύο φιλοσόφους), προκειμένου να καταδείξει την ευρυμάθειά του και να ενισχύσει την αξιοπιστία των όσων παραθέτει.

α. Επίκληση στην Αυθεντία:

- i. Κάρλ Πόπερ (ποτέ μου δεν ξεχνώ...αιματοχυσίες)
- ii. Χέγκελ (στο έργο του...σφαγείο).

β. Η επίκληση στον Καρλ Πόπερ γίνεται προκειμένου ο συγγραφέας να υποστηρίξει στη συνέχεια τη δική του θέση. (οι τυπικοί κανόνες..βίας).

Η επίκληση στο Χέγκελ έχει στόχο να ισχυροποιήσει τη θέση που είχε παραθέσει προηγουμένως. (η ιστορία του ανθρώπου.. αδελφοκτόνων)

B3. α.

1. διδαχή = διδασκαλία
2. χλευασμού=εμπαιγμού, κοροϊδίας, επίκρισης, σκώματος
3. συμβίωσης = συνύπαρξης
4. αντιπολιτεύεται=αντιπαρατίθεται, αντιστρατεύεται, εναντιώνεται, αντιτάσσεται

B3. β.

1. « απέραντο σφαγείο» (ποιητική λειτουργία γλώσσας) = πεδίο αιματηρών συγκρούσεων
2. « Φωτίζει την πορεία μας» (ποιητική λειτουργία γλώσσας)=μας καθοδηγεί, μας δείχνει τον δρόμο

B4. α.

1. 2^η παράγραφος: « αν σήμερα απειλείται..να επιβληθεί με τη βία»
3^η παράγραφος: «οι τυπικοί κανόνες..χωρίς τη χρήση βίας»
2. 1^η παράγραφος: « πώς όμως..αυτούς τους κανόνες;»
(ρητορικές ερωτήσεις)
6^η παράγραφος: « η αναγνώριση.. που φωτίζει την πορεία μας»
(χρήση α' πληθυντικού προσώπου)

B4. β.

Η παρένθεση λειτουργεί ως επεξήγηση του όρου «αδελφότητα», ενώ παράλληλα προσθέτει μια πληροφορία στο κείμενο, η οποία δεν είναι απαραίτητη.

γ. Η σύνταξη που χρησιμοποιείται είναι ενεργητική

Μετατροπή: «...Η διαμόρφωση και η εξάπλωση για την ειρηνικών επαναστάσεων επιτρέπεται μόνο από τη δημοκρατία..»

Γ1. Επικοινωνιακό πλαίσιο: Άρθρο στην ηλεκτρονική εφημερίδα του σχολείου

- Απαιτείται να γραφεί τίτλος κυριολεκτικός ή μεταφορικός, σύντομος, που να προϊδεάζει τον αναγνώστη για τη θέση του πομπού ως προς το θέμα· μπορεί κάποιος να αξιοποιήσει τα σημεία στίξης.
- Στον πρόλογο είναι σκόπιμο να ληφθεί αφορμή από ένα πραγματικό ή υποτιθέμενο γεγονός της επικαιρότητας και να δηλωθεί το θέμα και η θέση με ευκρίνεια.
- Ο λόγος είναι καλό να χαρακτηρίζεται από ζωντάνια και αμεσότητα, ώστε να κεντρίσει και να διατηρηθεί αμείωτο το ενδιαφέρον του αναγνώστη.

Η ζωντάνια και η αμεσότητα επιτυγχάνεται με:

- τη χρήση ερωτηματικών ή θαυμαστικών διατυπώσεων,
- τις ρητορικές ερωτήσεις,
- τον παιγνιώδη-χιουμοριστικό-ειρωνικό-δραματικό τόνο,
- την εναλλαγή ρηματικών προσώπων, εκφραστικών μέσων, γλωσσικών σχημάτων, λέξεων του προφορικού λόγου.

Προσοχή: Σε κάθε περίπτωση πρέπει να αποφεύγεται η υπερβολή και η κατάχρησή τους

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

Πρόλογος: Ως αφόρμηση μπορεί να γραφεί η αποχή των πολιτών από τις πρόσφατες εκλογές· στη συνέχεια, να τονιστεί η αξία της συμμετοχής σε μια δημοκρατική κοινωνία, όταν οι πολίτες, δηλαδή, διαπνεόμενοι από ανθρωπιστικά και δημοκρατικά ιδεώδη, ενδιαφέρονται για τα κοινά και συμμετέχουν με όλες τους τις δυνάμεις στην επίλυση των συλλογικών προβλημάτων.

Κύριο Μέρος: (α' ζητούμενο)

Σε μια γνήσια δημοκρατία όλοι οι πολίτες οφείλουν να συνειδητοποιούν και να αναλαμβάνουν το μερίδιο της κοινωνικής τους ευθύνης. Συγκεκριμένα:

- Επαγρύπνηση-Διαρκής αγώνας για προάσπιση προσωπικής ελευθερίας
- Προστασία δικαιωμάτων αλλά και γνώση υποχρεώσεων
- Μετριοπάθεια – Αποδοχή της διαφορετικότητας
- Κοινωνική συνείδηση – Εθελοντική δράση-Συμμετοχή στα κοινά
- Ενημέρωση-Πολυφωνία
- Περιφρούρηση αυτοβουλίας-Αντίσταση σε προσπάθειες χειραγώγησης-ετεροκατεύθυνσης
- Αγώνας για καθιέρωση των αξιών στην ατομική και τη συλλογική ζωή

Σημείωση: Θα μπορούσε να γραφεί μια μεταβατική παράγραφος, όπου θα τονιζόταν ότι το σχολείο ως κοινωνικοποιητικός φορέας συμβάλλει στη διαμόρφωση ενεργών πολιτών

(β' ζητούμενο) : Ο ρόλος του σχολείου

Το σχολείο μαθαίνει στον νέο άνθρωπο ότι έχει δικαιώματα και υποχρεώσεις, ότι η ελευθερία του έχει όρια και η ότι η αξία της συνεργασίας και της αλληλεγγύης είναι μεγάλη.

Δράσεις με τις οποίες το σχολείο μπορεί να συμβάλει στη διαμόρφωση ενεργών πολιτών με δημοκρατικό ήθος:

1. Διδασκαλία των μαθημάτων α) Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής β) Πολιτικής Αγωγής και Δικαίου γ) Ανθρωπιστικών
2. Θεσμός των μαθητικών κοινοτήτων
3. Θεσμός της Βουλής των Εφήβων
4. Ρητορικοί όμιλοι – Ομάδα Επιχειρηματολογίας
5. Δημοκρατική συζήτηση στην τάξη
6. Συμμετοχή σε εθελοντικές δράσεις
7. Συμμετοχή σε πολιτιστικά προγράμματα που προάγουν την αξία της Δημοκρατίας(σχολική εφημερίδα, θεατρική ομάδα)

Επίλογος: Μπορεί να τονιστεί η αξία του επαναπροσδιορισμού των προτεραιοτήτων του σύγχρονου ανθρώπου αλλά και η αξία της λέξης «άνθρωπος».

Τις ενδεικτικές απαντήσεις επιμελήθηκε ο διδάσκων καθηγητής στο μάθημα της Νεοελληνικής Γλώσσας Γενικής Παιδείας, κ. Μιχάλης Κουσουλάκος, μαζί με τις φιλόλογους του Γενικού Λυκείου των Εκπαιδευτηρίων Μπουγά